

INICIJATIVA GRAĐANKE ZA USTAVNE PROMJENE

Pratite naš rad na:

- gradjankezaustavnepromjene.wordpress.com
- gradjankezaustavnepromjene@gmail.com
- [inicijativagrupa](https://www.facebook.com/inicijativagrupa)

UVODNIK

Ispred vas se nalazi šesti broj biltena Inicijative "Građanke za ustavne promjene". U ovom izdanju vam donosimo informacije o aktivnostima Inicijative u drugoj polovini 2023. godine.

U, šestom po redu, biltenu možete pročitati kome i gdje smo predstavili aktivnosti i ciljeve Inicijative; tekstove koji su nastali u saradnji sa medijima, ali i drugim prijateljima i prijateljicama Inicijative; možete pročitati i analizu Ustava koju je uradio student Pravnog fakulteta u Banjoj Luci, zatim čitati o protestima, konferenciji, možete pročitati i alternativni CEDAW izvještaj, kao i niz mnogih drugih interesantnih događaja.

Inicijativa "Građanke za ustavne promjene" se zalaže za Ustav Bosne i Hercegovine koji će osigurati veću zaštitu ljudskih prava i sloboda, sa posebnim fokusom na rodnu perspektivu. Formirana je od strane aktivista/kinja i organizacija iz cijele BiH, koji/e žele da ohrabre sve građane/ke da koriste svoje znanje, energiju i spremnost na uzajamno djelovanje i doprinose ispunjenju ciljeva Inicijative. Predstavlja neformalnu grupu koja okuplja 35 organizacija civilnog društva i aktivista/kinja koji kontinuirano rade na razumijevanju pojmova pola i roda, mira, slobode i ljudskih prava.

Inicijativa svoj rad bazira na Platformi ženskih prioriteta za ustavne promjene sa amandmanima na Ustav BiH iz rodne perspektive. Pet prioriteta za koje se zalažemo u procesu ustavne reforme su:

- *Upotreba rodno-senzitivnog jezika u Ustavu,*
- *Uvođenje afirmativnih mjera u Ustav BiH radi postizanja pune rodne i polne ravnopravnosti,*
- *Proširenje postojećeg kataloga prava odredbama vezanim za jedinstvenu zdravstvenu, socijalnu i porodičnu zaštitu*
- *Veća sudska i pravna zaštita ljudskih prava i sloboda*
- *Princip direktne demokratije primjenjen na proces ustavne reforme*

INICIJATIVA GRAĐANKE ZA USTAVNE PROMJENE

Nastavljamo razgovarati o Ustavu BiH

Članica Inicijative Građanke za ustavne promjene, Maida Zagorac, je imala priliku u subotu 22.7.2023. godine, da studentima i studenticama Online akademije „Rodna ravnopravnost u procesu EU integracija“ predstavi rad i aktivnosti Inicijative.

Razgovaralo se o tome zašto je važno da ravnopravnost polova bude ustavna kategorija, zašto bi žene trebale biti vidljive u tekstu Ustava BiH i zašto je bitno da građani i građanke imaju mogućnost da predlažu inicijative za promjenu Ustava. Zaključeno je da svi zajedno trebamo jačati građansko društvo jer je to uslov za ostvarivanje ravnopravnosti svih građana i građanki BiH.

Ovaj događaj pod nazivom „Doručak sa studentima i studenticama“ organizovao je Helsinški parlament građana Banja Luka uz podršku Fondacije Heinrich Boell.

Saradnja sa Inicijativom Građanki/a Mostar

Širimo mrežu podrške ustavnim promjenama iz rodne perspektive

26. jula 2023. godine, smo u Mostaru imale priliku da se vidimo i razgovaramo o mnogim zajedničkim temama sa predstavnicama Inicijative građanke/ni Mostara.

Ova Inicijativa je nastala 2006. godine i radi na osnaživanju žena, mladih te marginalizovanih grupa kroz edukacije, poticanje na volonterizam, poticanje preduzetništva, te jačanje uloge žena i mladih u društvu.

Trenutno realizuje zanimljiv projekat pod nazivom „Nevidljive žene iz prošlosti i sadašnjosti Mostara i Hercegovine“.

Cilj projekta je da žene Mostara, a koje su svojim društvenim doprinosom utjecale na mnoge procese u gradu od poslovnih, vjerskih, kulturnih, obrazovni zaslužuju da ispišu istoriju grada, a ne da budu zaboravljene.

RAD "PRIMJENA KONCEPTA ORODNJAVANJE USTAVA NA USTAV REPUBLIKE SRPSKE" MOŽETE PROČITATI NA SLJEDEĆEM LINKU:

<https://hcabl.org/wp-content/uploads/2023/08/Stefan-final.pdf>

Sastanak sa Mrežom progresivnih inicijativa

Predstavnice Inicijative Građanke za ustavne promjene su danas, 14. avgusta 2023. godine imale sastanak sa Anidom Šabanović, programskom koordinatoricom udruženja Mreža progresivnih inicijativa (MPI).

Na sastanku smo razgovorale o trenutnoj situaciji u BiH, ulozi i važnosti organizacija civilnog društva kao korektivnog faktora, aktivizmu, ali i o načinima zajedničke saradnje.

Ciljevi MPI su umrežavanje i unapređenje komunikacije između organizacija civilnog društva, izabраних i imenovanih zvaničnika i zvaničnica, kao i medija.

Dogovoreno je da tokom jeseni, uz podršku i u saradnji sa MPI nastavimo rad na lobiranju za inkorporiranje rodne komponente u Ustav BiH kod zastupnika i zastupnica državnog parlamenta.

ПРИМЈЕНА КОНЦЕПТА ОРОДНЈАВАЊА УСТАВА НА УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Student Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjaluci, Stefan Ivetić je napisao rad o primjeni koncepta orodnjavanja ustava na Ustav Republike Srpske, a u okviru projekta „Online akademija za rodnu ravnopravnost i EU integracijski proces“ koji se implementira u saradnji sa Fondacijom Heinrich Böll.

Ovo je prvi put da se analizira ova tema, odnosno da se Ustav Republike Srpske sagledava iz rodne perspektive i ponosno smo što je inspiraciju za ovu analizu Stefan našao u radu Inicijative Građanke za ustavne promjene

MEDIJI I INICIJATIVA

USTAV PRIPADA SVIMA

Rodno osjetljiv jezik i zakoni o rodnoj ravnopravnosti su važni aspekti u pristupanju Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.

EU se zalaže za ravnopravnost polova i obavezuje svoje članice da usklade svoje zakonodavstvo kako bi osigurale jednakost žena i muškaraca u svim područjima društva.

Denija Hidić iz Inicijative "Građanke za ustavne promjene", ističe da je zadaća Evropske unije promoviranje ravnopravnosti između žena i muškaraca u svim aktivnostima Unije, što je i utvrđeno u članu 8, Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. Taj član kaže da će Unija u svim svojim aktivnostima težiti uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti između muškaraca i žena.

I Vijeće Evrope dijeli ista stajališta o postizanju ravnopravnosti polova koje je ključno za ispunjavanje misije koja uključuje zaštitu ljudskih prava, očuvanje demokratije i vladavine prava.

Cijeli tekst pročitajte na <http://www.etrafika.net>

BEZ GRAĐANINA NEMA DEMOKRATIJE

U Bosni i Hercegovini je izuzetno komplikovano biti Bosanac. Prilikom upisa u matičnu knjigu rođenih morate da se izjasnite kao Srbin, Bošnjak, Hrvat ili ostali.

Kolika je borba upisati dijete koje je po nacionalnosti Bosanac, najbolje zna Kemal Šalaka, otac prvog Bosanca upisanog u knjigu rođenih i to 2015. godine.

„Kada su me pitali želim li navesti ‘nacionalnost’ na rodnom listu mog djeteta, odlučio sam to učiniti. Na formularu koji mi je dostavila službenica opštine, upisao sam ‘Bosanac’. Međutim, ona mi je rekla je da to nije moguće te da su opcije jedino: ‘Bosnjak’, ‘Srbin’, ‘Hrvat’ ili ‘ostali’. Nakon toga, u razgovor se uključila njena nadređena, koja mi je naglasila da moj zahtjev ‘nije u skladu s Ustavom’. Incident je rezultirao mojim izbacivanjem iz opštine“, ističe Šalaka.

Najpoznatiji bh. slučaj pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu je Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine. Dervo Sejdić i Jakob Finci, državljani naše zemlje i pripadnici etničkih manjina, tužili su državu zbog nemogućnosti da budu birani u Predsjedništvo i Dom naroda BiH.

Radi nepoštivanja odluka Evropskog suda za ljudska prava i Konvencije o zaštiti ljudskih prava, građani trpe i suočavaju se sa nejednakim tretmanom.

Cijeli tekst pročitajte na <http://www.etrafika.net>

MEDIJI I INICIJATIVA

IMAJU LI ŽENE SVOJE MJESTO U USTAVU?

Da li znate o čemu je razgovarano na sastanku predsjedavajuće Predsjedništva BiH Željka Komšića sa članom Željkom Cvijanović i članicom Denisom Bećirovićem?

Da li znate u koju posjetu su otišle predsjednica Republike Srpske Milorad Dodik i predsjednik Federacije BiH Lidija Bradara?

Ili koji su zaključci prošlog susreta predsjedavajućeg Savjeta ministara BiH Borjane Krišto i guvernerke Centralne banke BiH Senada Softića?

Naravno da odgovore ne znate, jer ove vijesti nikad niste čuli ili pročitali u takvoj jezičkoj konstrukciji – rodno nesenzibilnoj.

Mnogi bi je opisali kao šokantnu, čudnu ili čak smiješnu.

Zašto se onda čudnim ne smatra i korišćenje muških izraza kao što su predsjednik, ministar, delegat itd., koji se nerijetko upotrebljavaju za žene na različitim pozicijama?

Ako nam je prihvatljivo da se žene oslovljavaju u muškom rodu, zašto je čudno da muškarce oslovljavamo u ženskom?! Zašto nam je normalno da se žene podrazumijevaju u generički muškom rodu, a neprihvatljivo da se muškarci oslovljavaju titulama u ženskom rodu?

KOLUMNA

Foto: Nezavisne novine | Imaju li žene svoje mjesto u Ustavu?

“Ustav BiH je potpuno “rodno slijep”, čak diskriminiše žene i to putem jezika jer je kompletan Ustav napisan u muškom rodu, a žene su u Ustavu nevidljive, one se podrazumijevaju.”

Cijeli tekst pročitajte na:
www.balcanicaucaso.org

RODNA RAVNOPRAVNOST KAO PRIORITET U USTAVNOJ REFORMI BOSNE I HERCEGOVINE

Reforma Ustava Bosne i Hercegovine osnovni je prioritet na putu zemlje ka članstvu u EU. Uprkos naglasku na ustavnoj reformi, do sada se nije dovoljno govorilo o nedostatku ustavnih odredbi koje se tiču rodne ravnopravnosti.

Inicijativa Građanke za ustavne promene zalaže se za rodno inkluzivni Ustav, predlažući pet prioriteta kako bi Ustav BiH postao rodno senzitivn, kako u korištenju jezika tako i u sadržaju. U ovom intervjuu, Željka Umićević iz Inicijative Građanke za ustavne promene objašnjava važnost rodno senzitivnih ustava i potrebne reforme u ustavnom okviru Bosne i Hercegovine.

Sadržaj ustava upućuje na poglede na svijet u određenom društvu i na odnose koji vladaju u tom društvu, pa samim tim i na to kako se određeno društvo odnosi prema ulozi i položaju žena i ravnopravnosti polova. Ustav predstavlja prvi izvor informacija o tome koji je stepen ravnopravnosti ostvaren u nekom društvu. Rodno senzitivni ustav predstavlja sjedinjavanje demokratskih principa, rodne ravnopravnosti i ljudskih prava svih čije živote definiše – i muškaraca i žena.

INICIJATIVA GRAĐANKE ZA USTAVNE PROMJENE

Predstavljanje Inicijative Građanke za ustavne promjene studenticama iz Mostara

Članice Inicijative "Građanke za ustavne promjene" boravile u Mostaru gdje smo u sklopu događaja "Doručak sa studentima/studenticama" koji organizuje Helsinški parlament građana Banja Luka predstavile Inicijativu Građanke za ustavne promjene.

Imale smo priliku da razgovaramo sa studenticama, budućim pravicama o Ustavu BiH iz ženske perspektive, da predstavimo naše prioritete i amandmane na Ustav BiH. Razgovarale smo i o položaju žena u Hercegovačko neretvanskom kantonu kao i o zdravstvenoj, socijalnoj i porodičnoj zaštiti.

O orodnjavnju ustava na Pravnom fakultetu u Banja Luci

U sklopu studentskih inicijativa nastalih kroz akademiju za Ravnopravnost polova i EU integracija, 18. oktobra 2023. godine su na Pravnom fakultetu u Banjaluci predstavljni radovi Moire Kecman i Stefana Ivetića.

"(Ne)naklonjenost izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine pravima žena" je tema rada studentice Kecma, dok je Stefan Ivetić kolege i kolegice, kao i prisutne profesore upoznao sa temom koju je analizirao, a za koju je našao inspiraciju u radu i prioritetima Inicijative građanke za ustavne promjene.

Njegov rad pod nazivom "Primjena koncepta orodnjavanja ustava na Ustav Republike Srpske" je bio interesantan prisutnima i rezultovao je diskusijom na temu orodnjavanja ustava i značaj inicijativa koje ukazuju na nedostatak rodne komponente.

Razgovaramo o ustavu sa studentima i studenticama iz Banjaluke

Stefan Ivetić, student Pravnog fakulteta u Banjaluci i polaznik Akademije rodne ravnopravnosti i EU intergacija je 27.10.2023. godine imao priliku da na "Doručku sa studentima i studenticama" sa svojim kolegama i kolegicama sa banjalučkog Univerziteta razgovara o tome zašto je važno da ustav bude orodnjen.

On je, podstaknut radom i prioritetima za koje se zalaže Inicijativa Građanke za ustavne promjene, napisao analizu Ustava Republike Srpske iz rodne perspektive koju je prezentovao. Ovaj događaje je bio i odlična prilika da se prisutni upoznaju sa nedostacima u Ustavu BiH – rodno senzitivnim jezikom, ravnopravnosti polova koja nije ustavna kategorija i koliko je važno da se inkorporira u tekst Ustava,... i da kroz razgovor spoznaju koliko je Ustav BiH "rodno slijep".

INICIJATIVA GRAĐANKE ZA USTAVNE PROMJENE

Koliko političke partije zaista vode brigu o učešću žena u političkim procesima

RODNI BAROMETAR

- alat za procjenu rodne osjetljivosti političkih partija u BiH -

Rodni barometar je alat koji smo kreirali kako bi efikasno i argumentovano pratili koliko su ključne političke partije u Bosni i Hercegovini istinski posvećene radu na unapređenju rodne ravnopravnosti.

Pred vama su rezultati trećeg Rodnog barometra (2023) kojeg ćemo objavljivati svake godine, kako bi pratili napredak koji su političke partije ostvarile na polju integracije rodne perspektive u različite procese i oblasti djelovanja.

RANG LISTA RODNE SENZITIVNOSTI POLITIČKIH PARTIJA U BIH-2023. GODINA

NAŠA STRANKA

28

DEMOKRATSKA FRONTA

23

SDP BIH

20

SDS

12

Dobijeni odgovori su bodovani prema unaprijed utvrđenim kriterijima te je na osnovu zbira bodova, napravljena rang lista rodno senzitivnih partija. Što je taj zbir veći, to je partija rodno senzibilnija.

Upitnici su poslani na adrese 10 najvećih političkih partija u Bosni i Hercegovini, a odgovori su dobijeni od:

SRPSKE DEMOKRATSKE STRANKE (SDS)

DEMOKRATSKE FRONTE (DF)

SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE BIH (SDP BIH)

NAŠE STRANKE

Odgovore na upitnik nisu dostavile sljedeće partije:

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE (SDA)

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BIH (HDZ BIH)

SAVEZA NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA (SNSD)

PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA (PDP)

SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST I DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ (DNS)

Nedostavljanje odgovora implicira da su pitanja rodne ravnopravnosti ovim partijama nebitna i da ih ne shvataju ozbiljno.

Helsinški parlament građana Banja Luka već tri godine, počevši od 2020, koristi Rodni barometar, kao poseban metodološki alat za praćenje i procjenjivanje rodne osjetljivosti političkih partija u Bosni i Hercegovini.

Cilj nam je utvrditi i argumentima potkrijepiti koliko su ključne političke partije u BiH istinski posvećene radu na unapređenju rodne ravnopravnosti, posebno imajući u vidu da su političke partije jedan od najvažnijih elemenata demokratskog modela organizacije društva, te da imaju obavezu i da unutar svojih vlastitih organizacija podržavaju i štite demokratske vrijednosti i ljudska prava, uključujući i ženska ljudska prava. Tokom tri godine istraživanja i korištenja Rodnog baromentra tokom istraživanja, došli smo do značajnih uvida:

- da većina vladajućih partija (ili partija koje značajnije priticipiraju u zakonodavnoj vlasti) ima ignorantski odnos, tj. apsolutno su nezainteresovani da predoče koliko žena imaju u organima stranke ili koliko su aktivni na polju zakonskog poboljšanja položaja žena u društvu;

- Većina ili gotovo sve partije su pitanja Barometra odmah prosljeđivala klubovima ili aktivu žena u svojoj stranci, potvrđujući tako patrijarhalne obrasce prema kojima su pitanja koja se tiču žena samo „ženska stvar“, a ne i njihovih muških kolega;

- Bilo je pojedinaca i pojedinki iz partija koji su željeli pomoći, ali koji su čekali određene informacije ili dopuštanje partije za učešćem u istraživanju. Sva ova čekanja završila su tako da odgovore na upitnik nikad nismo dobili. Ovo je pokazatelj da u partijama vlada jasna hijerarhija i da se ona ne smije dovoditi u pitanje;

INICIJATIVA GRAĐANKE ZA USTAVNE PROMJENE

Sastanak sa Biljanom Petković,
poslanicom Narodne skupštine RS

Predstavnice Inicijative Građanke za ustavne promjene su se danas, 17. novembra 2023. godine sastale sa Biljanom Petković, poslanicom u Narodnoj skupštini Republike Srpske (SNSD) i predsjednicom Gradskog odbora Aktiva žena SNSD-a Laktaši.

Razgovarale smo o nedostacima Ustava BiH iz rodne perspektive, odnosno važnosti ravnopravnosti polova kao ustavne kategorije i afirmativnih mjera navedenih u Ustavu kojima bi se spriječila diskriminacija i marginalizacija žena u važnim sferama života: zapošljavanju, radnom pravu, setu roditeljskih prava, izbornom pravu i koje bi dovele do pravedne raspodjele pozicija i moći.

PROTESTI ŠIROM BIH: NITI JEDNA VIŠE!

Zašto protesti?

Zato što je 48% žena u Bosni i Hercegovini pretrpjelo seksualno i rodno zasnovano nasilje.

Zato što se u 84% slučajeva nasilje u porodici i intimnim vezama nikada ne prijavi.

Zato što oko 70% istraga slučajeva prijavljenih nadležnim tužilaštvima bude obustavljeno.

Zato što su radi blage kaznene politike mnoge od njih, njihova djeca i najbliži izloženi stalnom i brutalnom nasilju. Pakao koji završava premlaćivanjem do smrti – uživo.

Sastanak s Rejhanom Dervišević, nastavljamo sa zagovaračkim aktivnostima

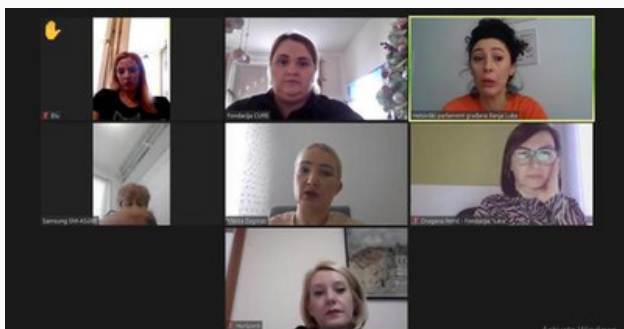
Članice radne grupe za zalaganje i lobiranje za izmjene Ustava BiH, Denija Hidić i Selma Hadžihalilović, imale su priliku da se sastanku sa s Rejhanom Dervišević, članicom Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova, Predstavničkog doma Parlamenta BiH.

Na sastanku smo razgovarale o ključnim prioritetima Inicijative Građanke za ustavne promjene, te amandmanima na Ustav BiH iz ženske perspektive, o rodno senzitivnom jeziku te afirmativnim mjerama na Ustav BiH.

Jedna od ključnih tema na sastanku bila je potreba da se predstave amandmani na Ustav BiH iz ženske perspektive, kao i na koji način aktivistkinje gledaju na trenutni Ustav BiH te se nadaju ustavnim promjenama koje će igrati ključnu ulogu za osiguravanje rodne ravnopravnosti.

Održan sastanak Koordinacionog odbora Inicijative

Članice Koordinacionog odbora Inicijative Građanke za ustavne promjene su održale sastanak, putem Zoom platforme.

Sastanak je bio prilika za detaljnu analizu dosadašnjih aktivnosti Inicijative, kao i za planiranje narednih aktivnosti do kraja godine kao i u 2024. godini.

Članice Koordinacionog odbora, Merima Skokić (HO Horizontai, Tuzla), Lana Jajčević (Fondacija Udružene žene, Banja Luka), Maida Zagorac (Mreža za izgradnju mira), Đulija Aćimović (pojedinka) i Dragana Petrić (Fondacija Lara, Bijeljina), razmijenile su svoje ideje i prijedloge za budući rad.

Pored članica koordinacionog odbora na sastanku su prisustvovala i Željka Umičević ispred koordinirajuće organizacije Helsinškog parlamenta građana Banja Luka i Denija Hidić ispred Fondacije CURE.

Također, sa zadovoljstvom vas obavještavamo da je Inicijativa Građanke za ustavne promjene sada bogatija za dvije nove organizacije članice: Banjalučki centar za ljudska prava i Inicijativa građana/ki Mostar.

Objavljen Alternativni CEDAW izvještaj 2019-2023

Alternativni CEDAW izvještaj organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini za period od 2019. do 2023. godine daje pregled nacionalnog zakonodavstva, administrativnih pravila i procedura i praksi, ali takođe identifikuje prepreke u ostvarivanju ženskih ljudskih prava i nudi uvid u stvarno stanje rodne ravnopravnosti u Bosni i Hercegovini. U izradi izvještaja učestvovala su aktivistkinje iz različitih organizacija civilnog društva, a pripremu i izradu izvještaja koordinisale su organizacije Prava za sve i Helsinški parlament građana Banja Luka.

Zaključci i preporuke sa konferencije “Rodna ravnopravnost u ustavu – prepreke i mogućnosti”

Inicijativa Građanke za ustavne promjene u saradnji sa Agencijom za ravnopravnost polova BiH, Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (BiH), Kućom ljudskih prava Banja Luka i Fondacijom Heinrich Böll je 20. novembra 2023. godine organizovala online konferenciju pod nazivom „Rodna ravnopravnost u ustavu – prepreke i mogućnosti“.

Na ovoj konferenciji smo diskutovali/e o pitanjima važnosti rodne ravnopravnosti kao ustavne kategorije, zašto je bitno da ustavi budu rodno senzitivni i šta to znači u praksi. Takođe, razgovarali/e smo i o iskustvima iz Srbije i Hrvatske, država čiji ustavi imaju određeni nivo garancije ženskih ljudskih prava, za razliku od Ustava BiH koji je „rodno slijep“.

Na konferenciji je učestvovalo 59 predstavnika i predstavnica organizacija civilnog društva iz BiH i regije, državnih institucija, parlamentarnih tijela, akademske zajednice, međunarodnih organizacija, ambasada i fondacija, kantonalne i entitetske zastupnice i studenti i studentice univerziteta iz BiH koji donijeli sljedeće preporuke za:

PROMJENE U PRAVNOJ SFERI
PROMJENE U DRUŠTVENOJ SFERI

Kompletan tekst možete pročitati na:
<https://gradjankezaustavnepromjene.wordpress.com>

PRAVO NA PREKID TRUDNOĆE U EVROPSKOM USTAVNOM KONTEKSTU

Kada pričamo o razmatranju prava na prekid trudnoće, uopšteno bismo mogli reći da u društvu postoje dva suprotstavljena stanovišta, u okviru kojih takođe postoje različite struje.

Jedno je ono koje podržava izvršenje prekida trudnoće u okviru shvatanja da svako ima pravo da odluči kada i da li će imati djecu, kao i da svako treba da ima pravo na medicinski bezbjedan abortus, kao jedno od osnovnih ljudskih prava (kako se često nazivaju: „pro choice“ ili borci i borkinje za reproduktivna prava), a drugi je onaj koji abortus smatra ubistvom nerođenog djeteta (kako se često nazivaju: „pro life“ ili anti-abortion strana).

Generalno je pravilo u Evropi da države proklamuju pravo na abortus, većinom kroz zakone, ali je to pravo podvrgnuto manjim ili većim ograničenjima. S tim u vezi se npr. dozvoljava prekid trudnoće do određenog perioda trudnoće, postoje obavezna savjetovanja prije abortusa, propisuje se period čekanja do izvršenja prekida trudnoće i sl.

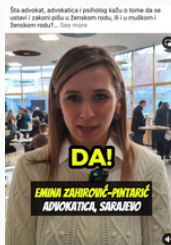
Kompletan tekst možete pročitati na:
<https://gradjankezaustavnepromjene.wordpress.com>

Inicijativa Građanke za ustavne promjene je bogatija za dvije nove organizacije članice.

Dobro nam došli - Banjalučki centar za ljudska prava i Inicijativa građanki/na Mostar.
Ova zajednička snaga će dodatno ojačati našu predanost ka orodnjavanju Ustava BiH.
Zajedno smo jači/e!

Inicijativa na Tik-toku

O problemima diskriminacije u Ustavu BiH, nedostatku rodne komponente i vaznosti orodnjavanja Ustava BiH pričamo i na Tik-Toku. Pogledajte i saznajte Zašto su cijene lijekova u BiH različite? Da li zakoni i ustav trebaju biti napisani rodno odgovornim jezikom?

HBS PODCAST: Prof. Nerzuk Ćurak – “Rodna ravnopravnost u ustavu – prepreke i mogućnosti”

Prof. Nerzuk Ćurak, redovni profesor na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, u okviru online konferencije “Rodna ravnopravnost u ustavu – prepreke i mogućnosti” u organizaciji inicijative Građanke za ustavne promjene u saradnji sa Agencijom za ravnopravnost polova BiH, Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (BiH), Kućom ljudskih prava Banja Luka i Fondacijom Heinrich Böll daje odgovore na pitanje ko koči promjene ustava Bosne i Hercegovine, i da li i pod kojim uslovima može doći do ustavnih promjena?

Koliko je Ustav BiH uopšte blizak građanima i građankama? Kako to da još uvijek nemamo zvaničan prevod Ustava? Da li rodna ravnopravnost kao ustavna kategorija u BiH može da postane stvarnost, ili se radi o utopističkim mislima branitelja i braniteljica ljudskih prava?

Podcast možete poslušati na:
<https://ba.boell.org/bhs/media/audio/prof-nerzuk-curak-rodna-ravnopravnost-u-ustavu-prepreke-i-mogucnosti>

Zalagačka radionica i predstavljanje Inicijative u Mostaru

U srijedu 13.12.2023. godine uspješno je održana zalagačka radionica o prevenciji rodno zasnovanog nasilja sa fokusom na ulogu nevladinih organizacija, koju je Fondacija CURE u saradnji sa Inicijativom Građanke za ustavne promjene organizovala u Mostaru, uz podršku švedske fondacije Kvinna till Kvinna.

Podršku pri realizaciji ove radionice nesebično su dale predstavnice Inicijative građana i građanki Mostar, koje su članice Inicijative Građanke za ustavne promjene kao i Ženske mreže Bosne i Hercegovine. Ova radionica je označila kraj aktivnosti u sklopu 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja.

